

Unge & Demokrati

**Hvordan engagere unge?
Perspektiver, metoder og læring**

**Notat udarbejdet af Anne Tortzen for Roskilde Kommune
ifb. med Unge og Demokrati projektet**

Februar 2019

Resumé

Projekt Unge og Demokrati var baseret på et ønske om at få flere unge til at deltage i det formelle demokrati ved at stemme til kommunalvalget i efteråret 2017. Samtidig arbejdede projektet ud fra en bredere forståelse af demokrati, hvor formålet var at vække de unges interesse for kultur og samfundsliv gennem at udvikle nye demokratiske metoder og aktiviteter med udgangspunkt i de unges engagement og præferencer. Projektet bestod af den række indsatser:

Demokratimøbler/talerstole: Et to-ugers projektforsløb i samarbejde med Roskilde Tekniske Skole, hvor EUX-elever på grundforløbet fik til opgave at lave deres egen talerstol. Talerstolene blev efterfølgende vurderet via afstemning og finalisterne blev vurderet af repræsentanter for byrådet. Op til kommunalvalget blev talerstolene bl.a. brugt ved valgstederne.

- Budgetspil Kommune Kassen: Et brætspil, der skal give indblik i, hvilke opgaver en kommune beskæftiger sig med og hvilke konsekvenser, politiske beslutninger kan have for borgerne i kommunen. Spillet lægger op til dialog og debat mellem deltagerne

- The Voters: En performanceduo, som arbejdede med alternative måder til at inddrage unge i at reflektere over demokratiet og kommunalvalget – uden at det var det primære. The Voters opførte en række happenings som gav mulighed for en debat, der ikke var politisk styret – bl.a. tarokkort-læsning, en eksklusiv vælgermiddag, et antibureaukratisk partikontor og clairvoyance.

- Ung i Roskilde – Filmfestival: En dokumentarfilms-festival, hvor unge fik mulighed for at lave en kortfilm om et emne, der interesserede dem. Der blev uddelt priser – og vinderne fik vist deres film for det nye byråd i 2018.

- Grill din politiker: 30 elever fra AOF Skiftesporet inviterede lokalpolitikere fra Roskilde Byråd på grillmad og 'grillede' dem med spørgsmål om emner, der interesserede de unge.

De fem indsatser lykkedes godt – i hvert tilfælde steg stemmeprocenten hos de unge i Roskilde over landsgennemsnittet. For at forstå, hvad der virkede – og hvilke læring, vi kan tage med fra indsatserne, har vi se nærmere på forskningen om unge og politisk engagement.

Samfundsforskeren Johannes Andersen beskriver unge som 'handlingsorienterede netværkere'. De har stor viden om samfundsforhold og demokrati – men fravælger ofte de formelle kanaler for deltagelse. Desuden er deres politiske 'selvtillid' lav – de har ikke nogen særlig stor tro på, at det kan nytte at forsøge at påvirke deres egen

hverdag fx ved at stemme til skolebestyrelsen. De foretrækker at deltage mere uformelt, situations- og sagsbestemt og at organisere sig gennem netværk og aktivisme.

Forskningen peger på en fem vigtige 'ingredienser', som er vigtige at have med, når man vil engagere unge i samfundsmæssige spørgsmål, nemlig:

- At tage afsæt i unges eget perspektiv – og i temaer, som de opfatter som væsentlige for dem.
- At møde unges usikkerhed og søgen ved at lade unge mærke, at de selv og deres erfaringer betyder noget og at de kan flytte noget ved at engagere sig.
- At gå 'omveje' til at engagere unge politisk. Det er vigtigt for unge at og få plads til at danne deres egne holdninger uden at føle sig presset – at tænke engagement som en 'opdagelsesrejse'.
- At gøre det sjovt at deltage – og arbejde på at opbygge inkluderende fællesskaber, som unge har lyst til at være en del af og hvor de kan være sammen om konkrete aktiviteter – noget 'fælles tredje'
- At give plads til, at unge selv er med til at sætte rammer – og at de har mulighed for at skabe noget selv – og udfolde deres engagement på deres egen måde.

Mange af disse ingredienser var til stede i indsatserne under Unge og Demokrati. Det kan være en forklaring på, det lykkedes at opnå en fremgang i stemmeprocenten blandt de unge på 8 % ved kommunalvalget i 2017.

Indledning

Formålet med dette notat er at formidle læring og metoder til inddragelse af unge med afsæt i Roskilde Kommunes projekt Unge og Demokrati.

Notatet sætter projektet ind i et større perspektiv, der handler om unges demokratiske deltagelse og engagement mere generelt – og uddrager på den baggrund læring om særligt virksomme metoder og tilgange i projekt Unge og Demokrati.

Efter en beskrivelse af formålet med Unge og Demokrati og de fem konkrete indsatser følger en gennemgang af den viden, vi har fra forskning og undersøgelser af unges demokratiske deltagelse, viden og selvtillid – og hvad der skal til for at engagere unge. Det sidste afsnit opsummerer fem ingredienser, som er vigtige, når man vil engagere unge og sætter indsatserne i projekt Unge og Demokrati i perspektiv med den generelle viden.

Projekt Unge og Demokrati

Formålet med projekt Unge og Demokrati i Roskilde Kommune, som løb i et år fra november 2016 var at øge de unges deltagelse i demokratiet i bred forstand. Projektet udsprang af Ungepolitikken, som blev vedtaget i byrådet i september 2015.

Projekt Unge og Demokrati var baseret på et ønske om at få flere unge til at deltage i det formelle demokrati ved at stemme til kommunalvalget i efteråret 2017. Samtidig arbejdede projektet ud fra en bredere forståelse af demokrati, hvor formålet var at vække de unges interesse for kultur og samfundsliv gennem at udvikle nye demokratiske metoder og aktiviteter med udgangspunkt i de unges engagement og præferencer.

I løbet af projektperioden blev gennemført en række forskellige indsatser med det formål at engagere unge i demokrati og samfundsforhold på nye, kreative måder. Projekt Unge og Demokrati nåede ud til i alt ca. 1000 unge. Desuden gennemførte Roskilde Kommune en kampagne op til kommunalvalget i 2017 for at få de unge til at stemme. Her blev anvendt en række kanaler, nemlig sociale medier (Facebook), busreklamer, saddebetræk, flyers og plakater. Indsatserne viste sig at bære frugt – det lykkedes at øge stemmeprocenten blandt de unge (særligt de 22-29 årige) markant mere i Roskilde Kommune end i landet som helhed. Godt 8 % flere unge

stemte til kommunalvalget i Roskilde sammenlignet med fire år før – det svarer til ca. 1000 flere unge stemmer.

De fem indsatser i Unge og Demokrati

Dette afsnit præsenterer indsatserne i projekt Unge og Demokrati og de unges vurdering af dem. Citaterne med de unge er fra den evaluering, der er gennemført af indsatserne (Rasmussen, 2017).

Demokratimøbler/talerstole

Et to-ugers projektførløb i samarbejde med Roskilde Tekniske Skole, hvor EUX-elever på grundforløbet fik til opgave at lave deres egen talerstol. I alt deltog 80 elever fra EUX linjen fra RTS samt 20 elever fra ZBC. I forløbet var der formøde på rådhuset, gruppedannelse, rollefordeling, udarbejdelse af en skitse og til slut et produkt. Talerstolene blev efterfølgende vurderet via afstemning og finalisterne blev vurderet af repræsentanter for byrådet. Op til kommunalvalget blev talerstolene bl.a. brugt ved valgstederne.

Formålet var at give deltagerne en praktisk udfordring (bygge en talerstol), som havde en vigtig demokratisk funktion. Idéen var at få deltagerne til at indhente viden om den demokratiske aktivitet, deres produkt skulle indgå i – og at gøre dem stolte af deres produkt. Evalueringen viser, at eleverne satte pris på at bidrage med et produkt, der rent faktisk skulle bruges til noget. Ligesom de var positivt overraskede over at blive anerkendt for deres indsats – bl.a. ved at blive set af lokalpolitikere og medierne.

'Det var rigtig fedt at talerstolene skulle bruges til noget. Og det var fedt at borgmesteren og politikerne kom, da vi skulle stemme om de bedste talerstole.

Det gjorde også hele oplevelsen lidt federe, fordi vi byggede noget der var en mening med'.

Budgetspil Kommune Kassen

Et brætspil, der skal give indblik i, hvilke opgaver en kommune beskæftiger sig med og hvilke konsekvenser, politiske beslutninger kan have for borgerne i kommunen. Spillet giver indblik i kommunens anlægs- og driftsopgaver, hvordan budgettet er fordelt – og de valg, politikerne står overfor, når de skal prioritere ressourcerne. Spillet lægger op til dialog og debat mellem deltagerne og er blevet spillet i

folkeskoler og på gymnasier op til Kommunalvalget. Spillet blev spillet i 20-25 klasser (4-500 unge) fra ungdomsuddannelser og folkeskole.

Formålet med Kommune Kassen var at give de unge mere viden om, hvad lokalpolitik indeholder i praksis samt at give dem indblik i de komplekse valg, der skal tages – og en lejlighed til at diskutere deres egne prioriteringer. Evalueringen viser, at de unge satte pris på den 'legende' og dialogbaseret måde at lære om lokalpolitik på og at spillet gav dem et indblik i de politiske udfordringer og prioriteringer.

'Vi lærte at tage stilling til hvad byrådspolitikere har at agere med og i. Man har en større indsigt i hvad en kommunalpolitiker rent faktisk kan have indflydelse på'.

'Vi lærte at prioritere – hvad vil man gerne i kommunen, og hvilken vælgergruppe har man'.

The Voters

En performanceduo, som arbejdede med alternative måder til at inddrage unge i at reflektere over demokratiet og kommunalvalget – uden at det var det primære. The Voters opførte en række happenings som gav mulighed for en debat, der ikke var politisk styret – bl.a. tarokkort-læsning, en eksklusiv vælgermiddag, et antibureaukratisk partikontor og clearvoyance. I alt overværede 250 unge fra ungdomsuddannelserne en performance.

Formålet var at give de unge deltagere en positiv oplevelse, som også bidrog til refleksion og viden. Evalueringen viser, at deltagerne har bidt positivt mærke i det 'mærkelige' og 'surrealistiske' i arrangementet og fik udbytte af at høre andre deltageres indgangsvinkler og holdninger.

'Der var en performance med to dansere, der virkede til at udøve en vis magtkamp – lidt ligesom i politik'.

'Jeg må indrømme, at jeg blev forarget over nogle af de andre deltageres holdning til lokalpolitik'.

Ung i Roskilde – Filmfestival

En dokumentarfilms-festival, hvor unge fik mulighed for at lave en kortfilm om et emne, der interesserede dem. De bedste film blev kåret i Kino Ros Torv, hvor Klub Ung Roskilde og byrådspolitikere var inviteret med. Der blev uddelt tre priser, nemlig

til mest kreative film, publikumsfavoritten og byrådets pris. Vinderne fik desuden vist deres film for det nye byråd i 2018.

Formålet var at give de unge en sjov og lærerig oplevelse – og en mulighed for at blive hørt af politikerne. Evalueringen viser, at de unge var glade for at få mulighed for selv at finde frem til en problemstilling og lave en film om den. Nogle af dem har fået nye indblik gennem film-processen.

'Vi diskuterede meget og kom frem til at interviewe en på Mc Donalds fordi vi hænger meget ud der.'

'Vi vidste ikke, at medarbejderne syntes det er et problem, at vi hænger ud på Mc Donalds. Det var en øjenåbner.'

Grill din politiker: 30 elever fra AOF Skiftesporet (et tilbud for unge udenfor uddannelse og job) inviterede lokalpolitikere fra Roskilde Byråd på grillmad og 'grillede' dem med spørgsmål om emner, der interesserede dem. De unge havde selv lavet programmet, som startede med 'stigespil', hvor de unge spillede med politikerne, mens der blev spist pøler og drukket sodavand. Til debatten havde de unge forberedt spørgsmål – mange af dem med udgangspunkt i deres hverdag ift. økonomi, bolig, misbrug m.v. De unge styrede selv debatten og gav udtryk for, at de var glade for, at lokalpolitikere kom til dem og lyttede.

'Det er jo en stor ting at de kommer og faktisk hører på hvad vi har at sige. Jeg vil i hvert fald begynde at stemme fra nu af – Og muligvis trække nogle venner med i det.'

'Man kan ikke tillade sig at sidde og brokke sig over diverse ting, hvis man ikke går ned og stemmer'

For at en større forståelse af, hvad der lykkedes godt i indsatserne og hvorfor, vil jeg i de følgende afsnit sætte projekt Unge og Demokrati ind i et større perspektiv. I det følgende beskrives, hvad vi ved generelt om unges demokratiske deltagelse og hvad der skal til for at motivere og engagere dem. Afsnittet slutter med en opsummering af fem ingredienser, som er vigtige, når man vil engagere unge.

Hvad ved vi om unges demokratiske deltagelse?

Unge er lige så forskellige som alle andre. Med det forbehold behandles de alligevel her som en gruppe. Betegnelsen 'unge' bruges her bredt og dækker unge mellem 15 og 29 år.

En velkendt og ofte diskuteret udfordring ift. unge og demokrati er, at de unge deltager mindre end andre grupper gennem formelle kanaler som afstemninger og partimedlemskab. Dette er stadig en tendens – men billedet er ikke entydigt. Stemmeprocenten blandt de unge ligger sædvanligvis lavere end i resten af befolkningen både til folketings- og kommunalvalg. Ved kommunalvalget i 2013 stemte kun godt ca. 62% af de unge mellem 19 og 29 år – mod ca. 72 % i befolkningen som helhed (Bhatti, Dahlgard, Hedegaard, & Hansen, 2014).

Denne tendens blev dog brudt ved de seneste kommunalvalg i efteråret 2017, hvor de unges stemmeprocent steg med 4 procentpoint på landsplan – og særligt blandt de 18-årige lykkedes det at få mange flere til at stemme (K. M. Hansen, 2018) – det kan bl.a. skyldes, at der blev gennemført forskellige særlige indsatser for at mobilisere de unge (J. H. Hansen & Hansen, 2018). Med til billedet hører, at de unges medlemskab af politiske partier er steget gennem de sidste år, men andelen af unge, der er medlem af et politisk parti, ligger stadig lavt.

Når det handler om civilsamfund og frivilligt arbejde er tendensen også, at unge fravælger formelle kanaler i form af traditionelle foreninger og i højere grad deltager i tidsbegrænsede og projektbaserede initiativer (Grubb, 2016; Mandag Morgen, 2018). De unges deltagelse i frivilligt arbejde ligger omtrent på niveau med resten af befolkningens (Mandag Morgen, 2018).

Forskeren Johannes Andersen (2011, p. 214) karakteriserer de unge som **'handlingsorienterede netværkere'**: *"Den nye generation af unge har taget individualiseringens og netværkssamfundets muligheder til sig. Ikke mindst der, hvor det drejer sig om, gennem egne valg og aktiviteter at sætte et præg på sig selv og på omgivelserne..... Her handles der – i netværk og andre sammenhænge, hvor det giver mening at agere. Her afprøves muligheder, og her overskrides kendte grænser for, hvad der normalt kan lade sig gøre"*

Man kunne også sige, at de unge løber forrest i en udvikling, der ser ud til med tiden at komme til at præge os alle sammen. De deltagelsesmønstre, som vi ser blandt de unge, er nemlig udtryk for en tendens til, at vi som borgere i stigende grad deltager

på uformelle, tidsbegrænsede og sagsorienterede måder tæt på vores hverdag - fremfor gennem de formelle, institutionaliserede kanaler. Vi handler i stigende grad som 'hverdagsmagere' (Bang & Sørensen, 2004).

Unge samfunds-engagement, viden og selvtillid

En vigtig pointe er, at de unges relativt lave deltagelse gennem formelle, demokratiske kanaler **ikke** kan tages som udtryk for et lavt vidensniveau eller et manglede engagement i politik og samfundsspørgsmål. Faktisk er der meget, som tyder på, at danske unge både er engagerede i og vidende om demokrati og samfundsspørgsmål. De unges samfundsengagement viser sig blandt andet ved, at de deltager mere end andre grupper i politisk aktivisme som fx demonstrationer og underskriftindsamlinger via nettet (Mandag Morgen, 2018).

Hvad angår de unges viden viser en international undersøgelse blandt elever i 8. klasse, at de danske unge er 'verdensmestre i demokrati' forstået sådan, at deres viden om politik, samfundsforhold og demokrati ligger i top. De har en stor viden om politiske, sociale og demokratiske emner og en relativ stor lyst til at tale og diskutere om disse emner. De har også stor tillid til demokratiets grundlæggende institutioner og tillid til hinanden og til mennesker generelt (Bruun, Lieberkind, & Schunck, 2016). Til gengæld ligger de danske elever påfaldende lavt i undersøgelsen hvad angår den 'politiske selvtillid', som i den internationale undersøgelse omfatter deres lyst til at bidrage til og deltage i politiske diskussioner og aktiviteter.

En undersøgelse af danske gymnasieelevers politiske engagement bekræfter dette billede (Nørgaard Kristensen, 2016). Undersøgelsen viser, at de unge stiller store krav til sig selv ift. at deltage i demokratiet fx ved at stemme – og at de har lav tillid til deres egne kompetencer: *"De unges politiske tillid til politikerne og den mediestyrede udvikling af den politiske debat er forholdsvis lav, og selv om de generelt ser sig selv som kapable, tvivler en del af de unge på, at de har de rette kompetencer til at deltage aktivt i det demokratiske samfund"*.

Andre undersøgelser tyder på, at de unge også er præget af lav selvtillid forstået som tro på, at de rent faktisk kan gøre en forskel ved at deltage. Fra forskningen ved vi, at netop denne form for selvtillid er afgørende for, om borgere vælger at deltage demokratisk eller ej (Reichert, 2016).

DUF (Dansk Ungdoms Fællesråd) har i 2017 gennemført en demokratiundersøgelse blandt elever i erhvervsskolerne landet over. Den viser, at kun en ret lille del af

eleverne – under en tredjedel – tror på, at de kan gøre en forskel ved at engagere sig i et politisk parti. Også når det gælder muligheden for at søge indflydelse på deres egen dagligdag er eleverne skeptiske – igen er det kun ca. en tredjedel, der tror på, at de selv kan gøre en forskel (Dansk Ungdoms Fællesråd, 2018)

Den internationale undersøgelse, som udnævnte danske elever til 'verdensmestre i demokrati', viser den samme tendens: De danske elever er relativt skeptiske overfor, om de kan være med til at ændre noget på skolen fx ved at stemme til elevrådet (Bruun et al., 2016). Dette smitter af på deres vilje til at deltage i demokratiet på skolen, som ligger relativt lavt i Danmark sammenlignet med andre lande.

Alt i alt er unges demokratiske deltagelse præget af, at de er 'handlingsorienterede netværkere'. De har stor viden om samfundsforhold og demokrati – men fravælger ofte de formelle kanaler for deltagelse og har ikke nogen særlig stor tro på, at det kan nytte at forsøge at påvirke deres egen hverdag fx ved at stemme til skolebestyrelsen. De foretrækker de at deltage mere uformelt, situations- og sagsbestemt og at organisere sig gennem netværk og aktivisme.

Hvad skal der til for at engagere unge?

I dette afsnit skal vi se nærmere på forskning, som afdækker, hvad der skal til for at engagere unge i politiske og samfundsspørgsmål bredt forstået.

Center for Ungdomsforskning har i forskningsprojektet 'Unge motivation for politisk deltagelse' interviewet 27 unge, som enten er aktive i politiske ungdomsorganisationer, sagsorienterede bevægelser eller er aktive uden organisatorisk tilknytning. Forskerne tegner følgende generationsportræt af de unge (Hansen & Sørensen, 2014)

- De unge er travle, dygtige og ambitiøse – og de prioriterer og planlægger skarpt for at få tid til det, de gerne vil
- De er optagede af at 'have sig selv med' og gøre noget meningsfuldt, at handle i fællesskab med andre
- Det sociale fællesskab er centralt ift. at engagere de unge

Samtidig peger undersøgelsen også på, at mange unge oplever en ret høj 'tærskel' ift. at deltage politisk (ibid 2014, p. 23): *"...selvom alle de interviewede unge er glade for deres politiske aktiviteter, er der også en fælles oplevelse af, at det på mange punkter og måder har været en fremmed verden, de har skullet trænge ind i. Det kan dreje sig om både form og indhold. Det er indlysende, at der er mange unge, der ikke trænger igennem disse barrierer"*

Syv typer

Forskerne identificerer 7 forskellige typer af unge, der motiveres til at deltage på forskellige måder:

- Ungpolitiker 'classic', der drives af sagen, politisk engagement.
- Den kompetencesøgende, der drives af at blive dygtigere, udvikle sig.
- Aktivisten, der drives af at handle og gøre en forskel.
- Den frivillige, der brænder for et bestemt område.
- Den nysgerrige, der gerne vil engageres – og kan engageres gennem en 'trigger-begivenhed', fx en oplevet uretfærdighed.
- Kammeraten, der tiltrækkes af fællesskabet.
- Tvivleren og skeptikeren, der tvivler på sig selv og at det nytter noget at deltage.

Usikkerhed og tvivl

Forskerne understreger, at mange unge er usikre og tvivlende overfor at deltage politisk – og at det er vigtigt at møde dem, der hvor de er (ibid 2014, p. 62). Derfor er det vigtigt at give dem mulighed for at være 'afsøgende': *"Unge, der ikke på forhånd føler sig velorienterede og afklarede, kan let føle sig usikre i en værdieksploderet, globaliseret verden, der kræver individuelle valg på alverdens områder. De kan på mange måder let komme til at føle sig lidt tilovers og dumme. Hvis de skal rekrutteres, skal man kunne knytte an til deres "søgebevægelser", dvs. til de usikkerhedssignaler, de udsender..."*

En anden vigtig pointe handler om at tænke i 'nærmeste udviklingszone' og gå omveje til at åbne op for unges samfundsmæssige engagement (ibid 2014, p. 61): *"Der er rigtig mange, som egentlig gerne vil gå ind i politiske aktiviteter, være med til at gøre verden bedre, men som bare ikke lige kan finde en vej ind, som umiddelbart appellerer til dem. Disse unge kan ofte rekrutteres gennem deres "nærmeste udviklingszone", dvs. gennem et felt, der knytter an til deres umiddelbare interesser, aktuelle problemer eller udfordrende aktiviteter, der ikke er formaliseret som politiske og i hvert fald ikke partipolitiske".* Det kan altså være en god idé at gå

'omveje', når de unge skal engageres – så de ikke oplever at blive presset til at tage stilling politisk.

Plads til egne idéer og initiativer

Forskerne (ibid 2014) kommer med en række anbefalinger til, hvordan eksisterende foreninger og organisationer kan arbejde med at motivere flere unge til at deltage. De peger på, at det er klogt at give plads til de unge ved at skabe rum for deres egne initiativer. Desuden er det vigtigt at være inkluderende over for mange forskellige typer af unge, der motiveres af forskellige ting – og at skabe tryghed, bl.a. ved at give plads til tvivl og usikkerhed. Det er også helt afgørende at understøtte de sociale fællesskaber, som er centrale for de unge – fx ved at gøre det sjovt at deltage og ved at tænke på, hvordan nye bedst kommer ind i fællesskabet. Endelig kan man fremme de unges eget ejerskab ved at give dem mulighed for at være aktive i konkrete aktiviteter.

Et andet forskningsprojekt, Unge, foreninger, demokrati, som to forskere fra SDU har gennemført, bekræfter disse pointer. Ibsen & Levinsen (2016) har undersøgt, hvad der motiverer de unge til at deltage i 'det lille demokrati' i form af forskellige typer af foreningsliv (idræt, fritid, humanitær og politisk). Deres resultater viser, at på tværs af forskellige typer af foreninger er der en række faktorer, som er afgørende for de unges motivation til at deltage, nemlig:

- Det er motiverende for unge, hvis de selv har mulighed for at påvirke og sætte rammerne for det fællesskab, de indgår i
- Det sociale fællesskab er en vigtig motivationsfaktor
- Unge bliver motiverede af at arbejde for en 'større sag' og opleve, at de gør en forskel

Familie, skole, hverdag

I en tredje undersøgelse har forskeren Niels Nørregaard fra Aarhus Universitet undersøgt, hvordan de unge bliver politiske bevidste. Han konkluderer, at unges familie og nære omgivelser i form af forældre og øvrige familie, skolen og vennerne spiller en væsentlig rolle i unges demokratiske dannelse.

Mange unge kan pege på et 'trigger point', der har udløst deres politiske interesse – i form af en bestemt begivenhed eller person. Ofte oplever de, at en inspirerende

skolelærer sætter gang i deres politiske interesse (Nørgaard Kristensen, 2016). De unge kobler ofte politiske orienteringer til konkrete hverdags erfaringer og nære omgivelser, og generelt spiller forskellige kilder som familie, skole, medier og venner alle en rolle i unge menneskers politiske udvikling.

De fem vigtige ingredienser

Til sammen peger undersøgelserne af de unges deltagelse og engagement på en række 'ingredienser', som er vigtige at have med, når man vil engagere unge i samfundsmæssige spørgsmål. Ingredienser, som også i høj grad var til stede i Unge og Demokrati-indsatserne. I det følgende beskriver jeg de fem ingredienser og kæder dem sammen med eksempler fra Unge og Demokrati projektet:

Tage afsæt i unges eget perspektiv – og i temaer, som de opfatter som væsentlige -enten i deres egen tætte hverdag eller i 'den store verden'. Tage udgangspunkt i unges hverdag – knytte an til skolen og andre sammenhænge, de unge er i allerede og bruge det som afsæt for at engagere dem. Talerstols-projektet i Unge og Demokrati var et godt eksempel på dette. Det foregik i en kontekst, hvor de unge allerede var (skolen). Indsatsen med at bygge talerstole fokuserede på de unges 'nærmeste udviklingszone' ved at bygge ovenpå de kompetencer og interesser, de allerede har.

At møde unges usikkerhed og søgen ved at understøtte empowerment – lade unge mærke, at de selv og deres erfaringer betyder noget og at de kan flytte noget ved at engagere sig.

Denne ingrediens var vigtig i Grill din Politiker, hvor en gruppe unge, der ikke var vant til at beskæftige sig med politik, fik mulighed for at møde lokalpolitikere ansigt til ansigt. De unge oplevede det som en anerkendelse, at de blev 'set' ved at politikerne mødte op, lyttede og svarede på spørgsmål om emner, de mente var vigtige. Andre eksempler, hvor anerkendelse var tænkt ind, var Talerstolen og Ung i Roskilde, hvor unge fik mulighed for at præsentere deres 'produkter' for politikere og blev præmieret for dem.

At gå 'omveje' til at engagere unge politisk. Det er vigtigt for unge at få plads til at danne deres egne holdninger uden at føle sig presset. Det kan ske ved at understøtte de unges egen udvikling og ved at lade dem udvikle indsigt og holdninger i deres eget tempo. Derfor er det klogt at tænke i, at samfundsengagement kan

skabes indirekte og på måder, hvor unge ikke oplever, at de dummer sig etc. gennem en tryk 'opdagelsesrejse'. Her kan kulturelle aktiviteter som spil, optræden og film/radio være en vej.

Et eksempel fra Unge og Demokrati var The Voters. Den 'surrealistiske' performance-tilgang er en 'omvej' til politisk debat, der kan imødekomme de unges behov for en tryk 'opdagelsesrejse' ind i den politiske verden. Ligesom humor kan bane vejen for eftertanke. Andre eksempler er Ung i Roskilde, hvor de unge fik mulighed for gennem et filmprojekt at undersøge et spørgsmål, der var vigtigt for dem.

At gøre det sjovt at deltage – og arbejde på at opbygge inkluderende fællesskaber, som unge har lyst til at være en del af og hvor de kan være sammen om konkrete aktiviteter – noget 'fælles tredje'.

Eksempler på dette fra Unge og Demokrati er både Talerstols-projektet og Kommunekassen, som inviterede de unge til at være sammen om konkrete aktiviteter samtidig med, at de fik ny viden om politik og samfundsforhold og mulighed for at udviklet deres egne politiske ståsteder.

At give plads til, at unge selv er med til at sætte rammer – og at de har mulighed for at skabe noget selv – og udfolde deres engagement selvstændigt. Eksempler på dette er Grill din Politiker og i Ung i Roskilde. Begge indsatser byggede på, at det var de unge selv, som satte dagsordenen og besluttede, hvilke temaer de henholdsvis ville drøfte med politikerne og bruge som udgangspunkt for at lave en film.

Afslutning

Man kan ikke sige med sikkerhed, om det var indsatserne i Unge og Demokrati, som fik en stor andel flere unge over 18 til at stemme ved kommunalvalget i 2017, men det er sandsynligt, at disse indsatser havde en effekt i sammenhæng med kampagnen for at få de unge til at stemme.

I hvert tilfælde har denne gennemgang af forskningen i unge og demokratisk deltagelse vist, at det lykkedes for indsatserne under Unge og Demokrati at tilsætte en lang række af de 'ingredienser', som er afgørende, når man vil engagere de unge i politik og samfundsforhold.

Litteratur

- Andersen, J. (2011). Politisk interesse og selvtillid - fordelt på generationer. In Valgretskommissionen (Ed.), *Demokrati for fremtiden* (pp. 205–220). København: Valgretskommissionen, Dansk Ungdoms Fællesråd.
- Bang, H., & Sørensen, E. (2004). Hverdagsmagerne - en udfordring til demokratiet og samfundsforskningen. In J. G. Andersen, P. M. Christiansen, T. B. Jørgensen, L. Togeby, & S. Valgård (Eds.), *Den demokratiske udfordring. Magtudredningen* (pp. 92–112). København: Hans Reitzel.
- Bhatti, Y., Dahlgard, J. O., Hedegaard, J., & Hansen, K. M. (2014). *Hvem stemte og hvem blev hjemme?* (CVAP Working Paper Series No. 2/2014). CVAP Working Paper Series. København. Retrieved from www.cvap.polsci.ku.dk
- Bruun, J., Lieberkind, J., & Schunck, H. B. (2016). *ICCS 2016 - udvalgte hovedresultater*. Aarhus.
- Dansk Ungdoms Fællesråd. (2018). *Fremtiden set gennem danske erhvervsskoleelever*. København.
- Grubb, A. (2016). *Vi skal bare hjælpe og spise chokoladekiks " En kvalitativ undersøgelse af unge frivilliges deltagelse i en ikke-medlemsbaseret digitalt koordineret organiseringsform af frivilligt socialt arbejde*. Aalborg Universitet.
- Hansen, J. H., & Hansen, K. M. (2018). *Mobiliseringseksperimenter ved kommunalvalget 2017* (CVAP No. 4/2018). København.
- Hansen, K. M. (2018). *Valgdeltagelsen ved kommunal- og regionsvalget 2017* (CVAP No. 1/2018). København.
- Hansen, N.-H., & Sørensen, N. U. (2014). *Unge motivation for politisk deltagelse - Syv former for politisk engagement*. København.
- Ibsen, B., & Levinsen, K. (2016). *Unge, foreninger og demokrati*. Odense.
- Mandag Morgen. (2018). *Hvem Sagde Ung Og Uengageret ?* København.
- Nørgaard Kristensen, N. (2016). Når unge bliver politisk bevidste. *Videnskab.Dk*.
- Rasmussen, M. B. (2017). *Motivation- og læringsperspektiver. Projekt Unge og Demokrati*. Roskilde.
- Reichert, F. (2016). How Internal Political Efficacy Translates Political Knowledge Into Political Participation. *Europe's Journal of Psychology*, 12(2), 221–241.